

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Asia: HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021/Lausuntopyyntö

**PATRIAN LAUSUNTO PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALAN TALOUSARVIOESITYKSESTÄ
VUODELLE 2021**

Teema: Puolustusmateriaalihankinnat

Selvitysosan kuvauksesta käy ilmi, että toimintaympäristömme kehitys on vaikeasti ennakoitavaa ja nopeatkin muutokset ovat mahdollisia. Lisäksi sotilaallisten kriisien ennakkoaroitusaika on lyhentynyt. Puolustusteollisuus on integroitunut osaksi puolustusjärjestelmää, joten puolustusteollisuuden volyymi ja kannattavuus on tärkeä osa Suomen kokonaisturvallisuutta ja puolustuskykyä.

Patrian kannalta tärkeimmät yksittäiset erät, jotka vaikuttavat suoraan toimintaedellytyksiimme ovat:

- Puolustusmateriaalihankinnat (pl. HX ja Laivue 2020)
- Materiaalin kunnossapito ja joukkojen varustaminen

Nämä menoerät pysyvät suurin piirtein samalla tasolla kuin 2020, mikä mahdollistaa toimintamme jatkuvuutta Covid-19 pandemian tuoman epävarmuuden aikana.

Strategisten hankkeiden kohdalla erittäin tärkeää on HX-hankkeen aikataulun pitäminen. Hankkeen aikataulun pitävyys, rahoituksen määrä ja teollisen yhteistyön sisältö ratkaisevat hyvin pitkälle Patrian tulevaisuuden pitkällä aikavälillä. Vuoden 2021 hankintapäätöksen yhteydessä edellytettävät sitoumukset teolliseen yhteistyöhön liittyen ovat ratkaisevan tärkeitä.

Materiaaleihin liittyvien menojen lisäksi Patrian toiminnan kannalta on tärkeää, että lentotunteihin (NH90, HN) ei suunnitella leikkauksia. Ikääntyvän HN-kaluston loppuelinkaaren turvaaminen tulee korostumaan useiden vuosien talousarvioissa.

Toiminnalliset tulostavoitteet

Materiaalihankintoihin liittyy useita kohtia Puolustusministeriölle asetettavissa alustavissa tulostavoitteissa.

- Strategisten suorituskykyhankkeiden kokonaisuuden hallinta
- Materiaalipoliittisten linjausten toteuttaminen kehittämisohjelmien ja hankkeiden toimeenpanossa.

Materiaalipoliittisten linjausten kohdalla olisi tärkeää saada Puolustusministeriön ohjauskirje pysyvästi voimaan (Suomen puolustuksen teknologisen ja teollisen pohjan turvaaminen koronaepidemian aiheuttamissa poikkeusoloissa ja niiden jälkeen, 20.4.2020). Materiaalihankintojen määrärahojen lisäksi niiden kohdentaminen on ratkaisevan tärkeää puolustusteollisuuden kehittämisessä.

Talousarvioesitykseen sisältyvissä kehittämisohjelmissa on huomattavan paljon hankintoja kotimaisen teollisuuden osaamisalueilta. Ulkomaisten asejärjestelmähankintojenkin kohdalla pitäisi mahdollisuuksien mukaan hyödyntää kotimaisen teollisuuden toimiminen ns. prime-toimittajana. Patria on tässä roolissa Laivue 2000 -hankkeessa ja projekti on edennyt erinomaisesti pandemian tuomista väistämättömistä viiveistä huolimatta. Tällaiset hankkeet kasvattavat järjestelmätason ymmärrystä, mikä on erittäin tärkeää erityisesti varautumisen kannalta.

Toiminnallinen tehokkuus

Patria on tärkeässä osassa Puolustusvoimien toiminnallisen tehokkuuden kehittämisessä. Talousarviossa painotetaan, että kumppanuuksilla tavoitellaan palvelujen ja valmiuden varmistamista kaikissa oloissa kustannustehokkaasti. Patria on sitoutunut kehittämään omaa toimintaansa yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa tehokkuustavoitteiden saavuttamiseksi.

Toinen esimerkki kumppanuuden mahdollisuuksista toiminnallisen tehokkuuden alueella on digitalisaation mahdollisuuksien kartoittaminen ja hyödyntäminen. Patria on mukana kehittämisessä sekä omalla tarjonnallaan että yhteistarjonnalla siviilimarkkinalla toimivien yritysten kanssa digitalisaation eteenpäin viemisessä.

Vientiedellytykset ja kansainvälistymisen tukeminen

On hyvä, että toimintamenoja voidaan kohdistaa kotimaisen teollisuuden vientiedellytysten ja kansainvälistymisen tukemiseen liittyvien menojen maksamiseen. Tällaisen tuen merkitys vientikauppojen saamisessa kasvaa jatkuvasti.

Uutena asiana kannattaisi pohtia erillisen "Tutkimuksen ja tuotekehityksen verkostoitusrahaston" tai vastaavan perustamista tukemaan kotimaisen teollisuuden pääsyä eurooppalaisiin yhteishankkeisiin ja sitä kautta eurooppalaisiin arvoketjuihin (Euroopan puolustusrahasto). Teollisuuden verkottuminen tukee puolustusyhteistyötä erityisesti EU:ssa.

Helsingissä 16.10.2020

Esa Rautalinko
Toimitusjohtaja